

ja teistel jooksuvõistlustel. Ilmasõja puhkemisel võeti L. väeteenistusse ja sai Lodsi all käest raskesti haavata. Tallinna parandusele tulnud, jätkab ta jooksuharjutusi, ja kui arstide komisjon ta väeteenistusest vabastab, on tast vahepeal kujunenud suurjooksja. Eriti sobivad ta haruldase vastupidavusega ülipikad jooksumaad. Juba 1916. a. püstitab L. Venemaa rekordi maratonijooksus (42,194 km) ajaga 2 t. 54 m. 59 s. 1918. a. jookseb ta selle maa 2. 48. 19 ja 1920. a. kevadel 2. 39. 31,3. Antwerpeni olümpiamängud 1920. a. toovad L.-ile ilmakuulsuse. Ta tuleb soomlase H. Kolehmaise järel teiseks, jäädes selle ilmarekordilisest ajast 2. 32. 35,8 ainult 6 sek. maha. Göteborgi näituse võistlusmängudel 1923. a. võidab L. maratonijooksu suures kuumuses ja Pariisi olümpia mängudel 1924. a., kus ta terviserikke all kannatab, tuleb ta kümnenndaks. Praegu (1927) teotseb L. spordipedagoogilisel alal. H. T.

LOUHIVUORI, Oskari Vilho, poliitiline tegelane ja omaaegne Eestile abiandmise organiseerija Soomes, sünd. 18. IX 1884 ukj. Suovil Kuopio lähedal Soomes saeveski juhataja pojana; õppis Helsingi ülikoolis alates a. 1903 rahvatulundust, õiendas *and. phil.* eksami 1908, *lic. phil.* 1915, promoveerus filosofooks a. 1919. Reisinud teaduslikul otstarbel mitmes Euroopa mais, oli L. õpetajaks mitmel pool Helsingis, m. s. ka sotsiaalse karskuseõpetuse alal ülikoolis a. 1911—17. A. 1911 valiti ta elukinnitusseltsi »Salama« statistikuks ja a. 1916 nimetatud seltsi juhatajaks, mis kohal L. seniajani (1927) suure eduga on toiminud, arendades »Salama« üheks suuremaks ettevõtteks omal alal. A. 1917 oli L. valitud maapäevale (hiljemini riigipäevale) ja määrati nov. 1917 Svinhufvudi valitsuse liikmeks, kuid oli sunnitud ühes mitme teise valitsuse liikmega jaan. 1918 kuni sakslaste tulekuni apr. s. a. põranda alla kaduma venelaste ja punakaardi eest. Kui hilisügisel 1918 asuti eestlastele appitulekukavatsuse teostamisele, valiti L. nn. Eesti Abiandmise Peatoimkonna (Viron Avustamisen Päätoimikunta) juhatajaks, mis kohal ta väga energiliselt teotseb, juhatahes Soome abiretkkonna loomist ja tegevust Eestis ja pidades selles asjas läbirääkimisi Eesti Ajut. Valitsusega ja vägede ülemjuhatusel. E. V. aastapäeval 24. II 1919 andis L. Soome valitsuse esindajana edasi tervituse Eesti valitsusele ja sõjaväele. A.-st 1919 on L. nn. Eesti Abiandm. Peatoim. Fondi esimees; fondi ülesandeks on tulunduslikult toetada Eesti vabadussõjast osavõtnuid ja nende perekondi. Ka oli L. a. 1919 Taani abiretkkonna korraldamisel Eestisse vahemeheks. Ta on oma tegevuse eest saanud mitme auavaldise osa-

liseks Eesti ja Soome poolt. — L., kes on väga tuntud oma tegevuse kaudu elukinnitustöö alal (m. s. on ta a.-st 1924 Deutsch. Verein für Versicherungswissenschaft'i juhatusel liige), on avaldanud rea uurimusi ja kirjutisi rahvatulunduse ja eriti elukinnituse-küsimuse alalt, milledest mainitagu »Vaivahoitorasitus Suomen suurimissa kaupungeissa ennen nykyistä kunnallishallitusta« (1915).

Isikl. j. m. saadud teated. T.

LUBERG, Kristjan, savitööstur, sünd. 27. IV 1867 Pärnumaal Tori v. Kolmetarga taluomaniku pojana, sai alghariduse Tori ja Taali v. algkoolis, õppis müüri- ja potsepäätööd ja asutas a. 1893 Torisse potsepäätöökoja; õiendas a. 1900 Pärnus potsepameistri kutseeksami ja, lahkunud Torist, asutas Viljandi v. ostetud Tobra-Petri talus potsepäätööstuse-töökoja, mida 1913. a. suures ja masinatega täiendas. 1920. a. müüs L. selle ettevõtte ja asus Tallinna, kus ellu kutsus savitööstuse o/ü »Savi«. L.-i algatusel ja juhatusel ehitati nimetatud o/ü Kadaka külla Tallinna läh. uue, moodsate masinatega, ringahjudega ja raudteega varustatud savitööstuse-vabrik, mis praegugi (1927) moodsaim ja suurim Eestis (ca 70 töölisega). L. on m. s. ka osa võtnud seltskondlikust ja omavalitsuse tööst. J. M.

LUCE, Johann Wilhelm Ludwig v. (nimetab end eestikeelseis raamatuis **Johann Willem Luddi Ludse**), kultuuritegelane ja kirjanik, sünd. 25. VIII 1750 Saksamaal Hasselfeldis postmeistri pojana, õppis vanemate soovil Göttingeni ja Helmstädti ülikoolis usuteadust, lõpetas õppimise a. 1777, tuli siis a. 1781 kapten Stackelbergi kutsel Saaremaale koduõpetajaks ja sai a. 1788 Püha kirikuõpetajaks, kus püsis vaevalt 2 a., loobudes vaimuliku ametist usulise kahtlemise tagajärjel. A. 1785 omandas L. endale ostu teel mõisa ja hakkas põllupidajaks, õppis siis Göttingeni ülikoolis arstiteadust, omandades *dr. med.* astme, ja ostis, Saaremaale tagasi tulnud, veel teise suurema Pikkuse mõisa. Selle kõrval peab L. mitmeid auameteid: ta on kirikueestseisja, talupoegade maksustamiskomisjoni liige j. m. 1795. a. tõstetakse ta aadliseisusesse. A. 1801 asub L. Kuressaarde elama, teotsedes siin raehärrana, politseimeistrina, Suure Gildi vanemana, ja ka arstina, peale seda kui ta Peterburis omandanud arstimise õiguse Venemaal. Loo- bunud neist ametist a. 1804, on L. 1804—20 Kuressaare koolide inspektoriks. Kuressaares elades asutab ta seal 2 seltsi: a. 1817 »Ehstnische litterarische Gesellschaft'i«, mille ülesandeks eesti keele uurimine ja arendamine, ja a. 1818 n. n. ökonoomilise seltsi. Neis seltsides, milledest esimene peale L.